

KÚRIA

Bfv.I.1303/2015/7. szám

A Kúria Budapesten, a 2015. év december hó 1. napján megtartott tanácsülésen meghozta a következő

v é g z é s t:

A kábítószerrel visszaélés büntette miatt folyamatban volt büntetőügyben a **II. rendű** terhelt védője által előterjesztett felülvizsgálati indítványt elbírálv a Salgótarjáni Járásbíróság 3.B.382/2013/55. számú ítéletét és a Balassagyarmati Törvényszék 3.Bf.201/2014/19. számú ítéletét II. rendű terhelt tekintetében hatályában fenntartja.

A végzés ellen fellebbezésnek és felülvizsgálatnak nincs helye, és ebben az ügyben sem az indítvány előterjesztője, sem azonos tartalommal más jogosult újabb felülvizsgálati indítványt nem nyújthat be.

I n d o k o l á s

A Salgótarjáni Járásbíróság a 2014. május 30-án meghozott 3.B.382/2013/55. számú ítéletével a II. rendű terheltet bűnösnek mondta ki társtettesként elkövetett kábítószerrel visszaélés büntetében [1978. évi IV. törvény 282/A. § (1) bekezdés] és kábítószerrel visszaélés vétségében [1978. évi IV. törvény 282. § (1) bekezdés, (5) bekezdés a) pont], ezért halmazati büntetésül négy év börtönbüntetésre és négy év közügyektől eltiltásra ítélte, a szabadságvesztésbe beszámítva a terhelt által előzetes fogvatartásban eltöltött időt. A bíróság rendelkezett a járulékos

kérdésekről is.

Az elsőfokú ítéletet a Balassagyarmati Törvényszék 2015. január 14-én kelt 3.Bf.201/2014/19. számú ítéletével **a** II. rendű terhelt tekintetében helybenhagyta.

A jogerős ügydöntő határozatok ellen **a** II. rendű terhelt védője a Be. 416. § (1) bekezdés b) és c) pontjaira alapított felülvizsgálati indítványt nyújtott be.

Ebben kifejtette, hogy a terhelt az elkövetéskor tévedésben volt, mind a tények, mind a társadalomra veszélyesség foka, mind a jogi szabályozás tekintetében, mivel szándéka kizárólag kábítószernek nem minősülő pszichoaktív anyag beszerzésére és forgalomba hozatalára irányult.

Arra hivatkozott, hogy a terhelt vallomása, továbbá a rendelkezésre álló iratok alapján az állapítható meg, hogy a terhelt által beszerzett anyag morfológiai megjelenésére, hatásmechanizmusára, forgalmi értékére, árára, megnevezésére tekintettel kizárólag új pszichoaktív anyagra lehetett következtetni, és ezt támasztják alá az igazságügyi vegyész- és orvosszakértői vélemények is; ezért védence terhére legfeljebb a gondatlanság lenne felróható, ám a gondatlan elkövetői alakzatot a törvény nem bünteti.

Álláspontja szerint erre figyelemmel a terhelt cselekménye helyesen az 1978. évi IV. törvény 283/B. §-ába ütköző, új pszichoaktív anyaggal visszaélés büntettének minősül, amit a törvény három évig terjedő szabadságvesztéssel rendelt büntetni; így - a cselekmény téves minősítése miatt - a terhelttel szemben törvénysértő büntetést szabtak ki, miután a tévedés megállapítása esetén a kiszabott büntetés megközelíti a halmazati büntetési tételének felső határát.

Utalt a védő arra, hogy a 2014. április 4. napján megtartott tárgyaláson **a** II. rendű terhelt védője helyettesként járt el **az** I. rendű és **a** III. rendű terheltek védelmében, annak ellenére, hogy a terheltek között érdekellentét állt fenn, mivel védence önmagára és vádlott-társaira is terhelő vallomást tett, társai pedig a nyomozás során és a tárgyaláson is tagadták a bűncselekmény elkövetését, és álláspontja szerint az érdekellentét azáltal nem szűnt meg, hogy a 2014. január 13-án megtartott tárgyaláson **a** III. rendű terhelt a törvényes figyelmeztetéseket megelőzően akként nyilatkozott, hogy **a II. rendű** és közte valóban volt pszichoaktív anyagokkal kereskedés, ám a még aznap történt kihallgatásakor az ennek ellentmondó nyomozati vallomását tartotta fenn. Ezért álláspontja szerint a Salgótarjáni Járásbíróság feltétlen hatályon kívül helyezést eredményező eljárási szabálysértést követett el, mivel **a** II. rendű

terhelt védője helyettes védőként nem járhatott volna el az I. rendű és III. rendű terhelték védelmében, így nevezetteknek - a kötelező védelem ellenére - a 2014. április 4. napján megtartott tárgyaláson lényegében nem volt védője, azaz olyan személy jelenléte nélkül került sor a tárgyalás megtartására, akinek jelenléte kötelező lett volna.

A fentiek miatt elsősorban a törvénynek megfelelő büntetés kiszabását, másodsorban az ítéletek hatályon kívül helyezését és az első fokon eljáró bíróság új eljárásra kötelezését indítványozta.

A Legfőbb Ügyészség a felülvizsgálati indítványt részben törvényben kizártnak, részben alaptalannak találta.

Arra hivatkozva, hogy a felülvizsgálati eljárásban irányadó tényálláshoz kötöttségre tekintettel a tényállás megalapozottsága, a bizonyítékok mikénti értékelése nem vizsgálható, és a büntethetőséget kizáró okok, így a tévedés hiányára levont következtetés helyessége is kizárólag az irányadó tények alapulvételével vitatható, álláspontja szerint - miután az irányadó tényállás tévedésre utaló tény nem tartalmaz - az indítvány erre vonatkozó részében a védő valójában a bíróság mérlegelésének helyességét vitatta, a tényállástól eltérő körülményre hivatkozott, azaz az irányadó tényállást támadta.

Utalt arra, hogy a támadott határozatot csak a felülvizsgálati indítvánnyal érintett terheltre vonatkozó részében lehet felülvizsgálni, és miután az indítványban hivatkozott eljárási szabálysértés megítélése szerint nem érintette a II. rendű terheltet, annak még megvalósulása esetén sem lehet jelentőséget tulajdonítani.

Ezért arra tett indítványt, hogy a Kúria a felülvizsgálattal támadott határozatokat hatályukban tartsa fenn (BF.1375/2015/1).

A II. rendű terhelt védője a Legfőbb Ügyészség indítványára tett észrevételeiben arra hivatkozott, hogy a Be. 373. § (1) bekezdés II. d) pontjában írtakat nem lehet megszorítóan értelmezni, az érdekellentét miatt nem járhatott volna el ugyanazon védő. A korábban kifejtettekben túl emellett sérelmezte azt is, hogy az elsőfokú ítélet indoklása szerint a tévedést az zárja ki, hogy a terhelt a törvényileg általánosan tiltott forgalmazású anyagot nem ellenőrzött kiskereskedelmi forgalomban szerezte be.

A Kúria a felülvizsgálati indítványt - a Be. 424. § (1) bekezdése alapján tanácsulésen eljárva - bírálta el, és a megtámadott

határozatokat a Be. 423. § (4) bekezdésének megfelelően a felülvizsgálati indítványban megtámadott részében és az abban meghatározott ok alapján vizsgálta felül.

A Be. 416. § (1) bekezdés - indítványozó által felhívott - c) pontja alapján felülvizsgálatnak a Be. 373. § (1) bekezdés I. b) vagy c) pontjában, illetve a II-IV. pontjában meghatározott eljárási szabálysértés miatt van helye.

Ennek megfelelően felülvizsgálati és egyben feltétlen hatályon kívül helyezési ok a Be. 373. § II. d) pontjára tekintettel az, ha a tárgyalást olyan személy távollétében tartották meg, akinek részvétele azon kötelező.

A következőkes bírói gyakorlat szerint ilyen eljárási szabálysértés valósul meg, ha kötelező védelem esetén a védelmet olyan védő látja el, akit az eljárásból ki kell zárni. A Be. 45. § (1) bekezdés c) pontja szerint nem lehet védő, akinek az érdeke a terheltével ellentétes; így nem járhat el ugyanaz a védő több terhelt védelmében, ha azok érdekei ellentétesek.

Az iratokból megállapíthatóan az ügyben - annak nyomozati szakaszától - **az** I. rendű és **a** III. rendű terhelték védelmét meghatalmazottként **1.** ügyvéd, míg **a** II. rendű terhelt védelmét **2.** ügyvéd - a felülvizsgálati indítvány előterjesztője - látta el.

A védők ismerték a terhelték védekezését, a közöttük esetlegesen fennállt érdekellentétet, tisztában voltak a védekezési taktikájukkal. Mindennek tudatában **1.** ügyvéd 2014. március 31-én helyettesítésre adott meghatalmazást **2.** ügyvédnek, aki ennek alapján a 2014. április 3-án tartott tárgyaláson mindhárom terhelt védelmét ellátta, és azt sem az elsőfokú eljárás során a továbbiakban, sem az elsőfokú bíróság határozata elleni fellebbezésében nem kifogásolta, ám a másodfokú bíróság nyilvános ülésén már éppen erre hivatkozva mindkét védő az elsőfokú bíróság ítéletének hatályon kívül helyezését indítványozta.

Ahogy azonban azt a másodfokon eljáró törvényszék ítéletének indokolásában (5-6. oldal) részletesen - és helytállóan - kifejtette, a terhelték közötti érdekellentét az első bírósági tárgyalásig, 2014. január 13. napjáig tartott, ekkor ugyanis **az** I. rendű és **a** III. rendű terhelték akként nyilatkoztak, hogy a pszichoaktív anyagokkal történt kereskedést elismerik, és ez összhangban volt **a** II. rendű terhelt védekezésével is.

A III. rendű terhelt erről egyébként a 2014. január 13-án tartott tárgyaláson a törvényes figyelmeztetéseket megelőzően nyilatkozott.

A felülvizsgálati indítvány előterjesztője egyébként ezt is

sérelmezte, azonban alaptalanul; a bíróság a Be. 288. § (3) bekezdésében írtak szerint eljárva - azaz törvényesen - adott lehetőséget a terhelteknek a váddal kapcsolatos nyilatkozataik megtételére, és ebből a másodfokú bíróság helyesen vont le következtetést arra, hogy az érintett terheltek közötti érdekellentét megszűnt. Ezen nem változtat az sem, hogy **a** III. rendű terhelte a későbbiekben a tárgyaláson nem élt vallomástételi jogával.

Emellett - ahogy arra a Legfőbb Ügyészség is helytállóan utalt - a felülvizsgálati eljárásban - annak okhoz és célhoz kötöttségére tekintettel - csak azok az eljárási szabálysértések vizsgálhatók, amelyek a felülvizsgálati indítvánnyal érintett terhelttel kapcsolatban valósultak meg.

A védő által állított eljárási szabálysértés pedig nem **a** II. rendű terhelte védelmével függött össze; nem az ő védője volt távol a tárgyalásról, és nem őt helyettesítette a terhelte-társak védelmét ellátó ügyvéd. Így még akkor sem foghatna helyt az indítvány szerinti kifogás, ha az megfelelné a valóságnak (BH.2006/42., BH.2000/533.)

Mindez - az indítvány előterjesztőjének álláspontjával szemben - nem a törvény megszorító, hanem a helyes értelmezését jelenti.

Emellett kérdésként az adott ügyben az merülhetne fel, hogy egy ügyvéd - aki mindvégig jelen volt az eljárásban - védőként miként vállalhatta el annak a védőnek a helyettesítését, aki olyan terheltek védelmét látta el, akik megítélése szerint az őt meghatalmazó terhelttel érdekellentétben álltak. Önmagában az is etikailag kifogásolható, ha a védők az általuk létrehozott szabálysértő eljárási helyzetre hivatkozva vitatják az eljárás törvényességét, illetve erre is alapítva támadják a bíróság határozatát.

Következésképpen a felülvizsgálati indítványnak az eljárási szabálysértésre hivatkozó része **a** II. rendű terheltet illetően alaptalan, **az** I. rendű és **a** III. rendű terhelteket illetően a törvényben kizárt.

A Kúria a megtámadott határozatokat a Be. 423. § (5) bekezdésére figyelemmel a 416. § (1) bekezdés c) pontjában felsorolt, az indítványban nem hivatkozott esetleges egyéb eljárási szabálysértésekre tekintettel is felülvizsgálta.

Ilyen, a Be. 373. § (1) bekezdésének I. b) és c) pontjában, valamint II-IV. pontjának valamelyikében meghatározott - feltétlen hatályon kívül helyezést eredményező - eljárási szabálysértést azonban nem észlelt.

A Be. 416. § (1) bekezdés - indítványozó által ugyancsak felhívott - b) pontja szerint felülvizsgálatnak van helye, ha a büntetőjog szabályának megsértése miatt törvénysértő büntetést szabtak ki.

Az indítvány erre a pontra alapított része sem megalapozott.

A Be. 423. § (1) bekezdése értelmében azonban a felülvizsgálati eljárásban a jogerős határozatban megállapított tényállás az irányadó, az nem támadható.

Ezért a tényállás megalapozottsága, a bizonyítékok mikénti mérlegelése nem vizsgálható; nincs lehetőség a bíróság bizonyítékokat értékelő tevékenységén keresztül a bűnösség kérdésének a vitatására.

Ahogy azt a Legfőbb Ügyészség is helytállóan kifejtette: a felülvizsgálat keretében a tévedésre - mint büntethetőséget kizáró okra - vont következtetés helyessége kizárólag az irányadó tények alapulvételével vizsgálható.

Az irányadó tényállás olyan tény, amely a terhelt tévedésére utalna, nem tartalmaz.

Az indítványozó a törvényi tilalom ellenére ténylegesen a bíróság által meg nem állapított tényekre hivatkozva, a bíróság bizonyítási eljárását, bizonyíték-értékelő tevékenységét vitatva az irányadó tényállást támadta, emiatt pedig a felülvizsgálat kizárt.

Ugyanakkor a védő ezekre az általa állított, a tényállásban nem szereplő tényekre utalva - az irányadó tényállást figyelmen kívül hagyva - vitatta a bűncselekmények jogi minősítését és sérelmezte a kiszabott büntetést.

Az irányadó tényállásra figyelemmel azonban az a II. rendű terhelt terhére megállapított bűncselekmények minősítése törvényes, ahogy a kiszabott büntetés is.

Így az indítvány ezen része nem megalapozott.

Ezért a Kúria a Be. 426. § alapján a megtámadott határozatokat hatályukban fenntartotta.

A végzés elleni fellebbezést a Be. 3. § (4) bekezdése, a felülvizsgálatot a Be. 416. § (4) bekezdés b) pontja kizárja. A felülvizsgálati indítvány ismételt benyújtásával kapcsolatos tájékoztatás a Be. 418. § (3) bekezdésén alapul azzal, hogy ez esetben a Kúria - a Be. 21. § (3) bekezdésére figyelemmel - az

indítvány elutasítására vonatkozó határozat hozatalát is
mellőzheti.

Budapest, 2015. december 1.

Dr. Mészár Róza s.k. a tanács elnöke, Dr. Vaskuti András s.k.
előadó bíró, Dr. Csák Zsolt s.k. bíró

A kiadmány hiteléül:
TóthLné
bíróügyi tisztviselő